

TeenBookTo

АНДРІЙ КОКОТЮХА

НЕБЕЗПЕЧНА
СПАДЩИНА

ПОВІСТІ

Харків
«Фоліо»
2019

1. Тато читає газети

Родина Біланів не часто вечеряла разом.

Сам голова сімейства, Білан-старший, часто повторював: рідні люди повинні триматися разом. А нічого, мовляв, так не гуртує, як спільна сімейна вечеря. Мама не заперечувала. Тільки тато сам же перший порушував традиції, варто було лише їх зробити правилом. То він десь затримався і прийшов пізно, то з головою в роботу поринув у кабінеті, і його не докличешся, а то взагалі спить без задніх ніг — закінчив чергову справу і відпочиває.

У Максимової мами — інші погляди. Якщо в родині хлопчик, то він мусить вчитися бути самостійним. Уяви собі, казала вона Максимовому татові, як буде, коли син виросте. Одружиться і вже наступного дня почне капризувати: давай, мовляв, жінко, їсти. Збирай на стіл. Хіба сучасні чоловіки повинні так себе поводити? Ні, хай краще ніхто в родині ні від кого не залежить. Є можливість поїсти всім разом — добре, збираємося за столом. Нема — хай кожен сам себе обслуговує. Добре хоч холодильник повний. Хто коли хоче, той тоді і їсть.

Сам же Максим не знав, що йому більше подобається: коли всі троє Біланів статечно вечеряють за кухонним столом, чи коли кожен накладає собі на тарілку всього, чого бажає, та споживає де і як бажає. І перший, і другий варіант мав свої плюси та мінуси. А головне — робив їжу чимось буденним, необов'язковим. Хочеш їсти — їж. Не хочеш — ходи голодним. Є насправді більш цікаві справи. Тут Максим усе ж таки вбачав скоріш татову правоту: не треба робити з їжі культу і зациклюватися на ній.

Цього травневого вечора склалося так, що Білани сіли вечеряти гуртом. Був вихідний день. Причому не просто неділя, а день завершення дещо втомливої череди неодмінних травневих свят. Всі,

хто хотів, відсвяткували все, що хотіли. Причому багато хто з татових ділових партнерів мотнув на ці дні за кордон відпочивати — все одно толком не працюватимуть. Через те Білан-старший нарешті виспався, нікуди не поспішав. Тож нічого не завадило татові, мамі й синові попити на кухні чаю зі спеченим вільною від поточних справ господинею пирогом зі смородиновим варенням.

Зробивши добрячий ковток зеленого чаю із жасмином, тато взяв із купи газет, складених на підвіконні, верхню, недбало перегорнув її.

— Скільки раз просив, — промовив він із невдоволеними нотками в голосі. — Не витягайте ви з поштової скриньки цього безкоштовного мотлоху! Тут же нема чого читати, зате повна хата сміття.

— Макулатури, — поправила мама.

— Ну, макулатури, — погодився тато. — Раніше її хоч приймали на вагу і книжку хорошу давали. Тепер тільки скриньки захламляють... Сміттєпровід для чого придумали? Туди цей мотлох!

— Чому мотлох? — Максим не міг пояснити раптові образи, але все одно таке зауваження його зачепило. — Люди старіються, друкують. Інші теж старіються — розносять. І потім, невже там нічого справді корисного не можна знайти?

Тато глянув на сина поверх окулярів у тонкій елегантній оправі.

— Приємно, синку, що ти так поважаєш працю інших. Це значить, що люди з часом поважатимуть і твою. Але ось послухай, — тато пробіг очима по сторінці. — Продам папугу. Дуже здібний. Говорить. Ціна договірна. Номер телефону... Нам потрібен папуга?

— Може, комусь і треба, — знизав плечима Максим.

— А ти, синку, глибше копай, — тато навіть склав газету. — В Україні папуги не водяться. Значить, їх треба везти сюди з-за кордону. Той, хто привіз його в Київ, явно зробив це для власної втіхи. Навіть навчив його говорити...

— Напевне, слово «дурак», — вставила мама.

— Ага, — погодився тато. — Люди з малесеньким розумом учать папуг говорити саме це слово. Ну, от, тепер жива іграшка хазяїнові набридла. Він продає її, і, прошу мати на увазі, не до зоопарку. І вже точно — не в клуб любителів папуг, якщо такий у нас є. Знаєте, читаючи такі оголошення, можна скласти уявлен-

ня про тих, хто дихає з тобою одним повітрям. Причому, синку, дуже розчаруватися.

Максим ніколи б не подумав, що такі серйозні висновки його батько здатен зробити, прочитавши кілька звичайних оголошень у безбарвній дармовій газеті. Аж сам зацікавився, потягнув газетний аркуш до себе, розгорнув.

— Що ти про це скажеш, тат? Знайду собаку... І номер телефону, куди звертатися...

— І? — байдуже запитав Білан-старший.

— Нічого. Хтось пропонує свої послуги. Знайду, значить, вашого собаку. Я бачив на стінці сусіднього будинку оголошення: «Зник собака. Тому, хто знайде — винагорода».

— Правильно, — кивнув тато. — Хтось втрачає, хтось знаходить. А ще більше людей викидає такі газетки. Значить, марно всі кругом працюють. Ефекту нема. Дякую всім!

Останні слова він сказав мамі. Тоді підвівся і діловито запитав:

— А чому б, синку, нам не прогулятися у скверик? Погода — наче на замовлення, — і навіть промугикав: — Травень, травень, лагідний травень...

Прогулятися з татом? Чому б і ні!

2. Чемпіон і дівчачі сльози

Солоний піт заливав Денисові Черненку очі.

Тут, на невеличкому стадіоні неподалік від затишного о цій вечірній травневій порі скверу, він уже другий тиждень щовечора бігав підтюпцем. Незабаром, під кінець навчального року, буде традиційний забіг на сто метрів. І це, як точно знав Денис, збіжиться з фінальними змаганнями за Золотий кубок.

Поки що вирватися в беззаперечні лідери Черненкові не вдавалося по очках — усіх претендентів на голову випереджав Толик Тумановський з паралельного класу. Нічого дивного. Він вирвався вперед, коли всі плавали наввипередки і стрибали з вишки. Толя, єдиний, хто мав змогу регулярно ходити в басейн, тут міг дати фору кому завгодно. А раз плавець — значить, ноги треновані і дихалка не підводить. Тому на кросі першого травня

показав кращий результат. Ні, Золотий кубок цей Толик легко забирає.

Але Денис Черненко спокійно і впевнено рухався за ним. І мав цілком реальні шанси вийти якщо не на друге, то точно — на третє призове місце. А значить — хоч і не помахати переможно Золотим кубком, та все ж таки отримати приз переможця. Безкоштовний абонемент, який відкриє для нього на півроку двері одного з кращих спортивних залів міста: про це можна не лише мріяти — за це варто боротися.

Тому хлопець намотував по асфальтованій біговій доріжці стадіону коло за колом. Кожного вечора збільшуючи навантаження і пробігаючи на одне коло більше. Дорослі чоловіки, мешканці довколишніх будинків, котрі час від часу виходили сюди розтрусити жирок, не витримували темпу зятого семикласника. Це Денисові лестило.

Пробігши останнє на сьогодні коло, чемпіон з розбігу бухнувся на товсту металеву трубу, відполіровану сотнями сідниць до блиску, яка правила тут за спортивний снаряд. Відсапався, витер піт тильним боком долоні. Тоді задер білу футболку з емблемою київського «Динамо», обтер лице та волосся нею. Посидівши так кілька хвилин, Черненко підвівся і, кинувши прощальний погляд на хлопців, котрі без особливого ентузіазму копали на футбольному полі м'яча, неквапом рушив додому.

Заплакану дівчинку він побачив, щойно зайшов у сквер. Вона сиділа на краечку найближчої до виходу лавки, опустивши голову. Її худенькі плечі здригалися. Дівчинка виглядала на кілька років меншою за Дениса. Його молодші брат і сестра, двійнята Коля і Оля, були ще меншими за цю чимось ображену дівчинку. І плакали обоє частіше. Через те повз тих, хто ридма ридає, особливо молодших за себе, Черненко спокійно пройти не міг.

Сквер не був безлюдним. Інші лавки займали бабусі, мами з колясками та молодь із пляшками пива. До сліз малої нікому з них діла не було. Рішуче підійшовши до дівчинки, Денис присів біля неї, незграбно погладив по коротко стриженому волоссю на голові.

— Е, малеча... Ти чого? Скривдив хтось?

Дівчинка підвела на нього худеньке заплакане личко.

— Собака, — тихо мовила крізь сльози.

— Що — собака? Покусав собака? Куди вкусив?

— Не... Пропав... Забіг кудись і все...

— Давно? — діловито поцікавився Денис.

— Не знаю... Я вийшла з песиком гуляти... Я завжди ввечері з ним гуляю. Тітка каже, песик бігати повинен. Ось я і відчепила поводок. Потім гратися почала, я завжди граюся он там, на майданчику, — вона кивнула головою на дитячий майданчик, де з нагоди теплого вечора було ще повно дітей. — Ніколи нічого такого не було... Марту всі знають...

— Що за Марта?

— Собаку так звать. Вона дівчинка. Пекінес... Завжди з нею всі граються. А тут вона кудись забігла. Я вже кричала, гукала, все кругом облазила... Тепер мені від тітки нагорить, — по щоках дівчинки знову покотилися величезні гіркі сльози.

— Від якої ще тітки?

— Тітка Клава... Мамина сестра... Я живу в неї, мама з татом за кордоном працюють. У них контракт, відмовитися не можна. А тітка Клава нікого не любить, тільки Марту свою... Я боюся додому йти...

Не знаючи, як дати всьому цьому раду, Денис знову погладив дівчинку по голові. Хотів витерти сльози своєю футболкою, та вчасно передумав: не дуже вона чиста, до того ж волога.

І раптом рвучко звівся на ноги. Ось хто допоможе!

Просто йому назустріч по алеї крокували Максим Білан і його батько.

3. Дуже простий план

— Гей! — на всю силу легенів гаркнув Черненко, привертаючи до себе увагу і махаючи приятелеві рукою.

Той махнув у відповідь, щось коротко сказав татові й підійшов до Дениса і дівчинки. З першого погляду дійшло — щось тут не те, щось погане коїться.

Черненко не чекав, поки Білан почне запитувати. Сам у двох словах усе розповів, а тоді навіть не сказав чи запропонував — заявив із вимогою в голосі:

— Людині допомогти треба!

— Та ясно, — погодився Максим. — Тільки як ти собі все це бачиш? Зараз поділимо район на квадрати, зберемо народ і почнемо під кожен кущик заглядати?

Почувши таку безнадійну пропозицію, дівчинка тепер заревіла вголос. На двох підлітків, що розмовляли з малою, почали косо позирати бабусі з сусідніх лавок.

— Вмієш ти втішити, — невдоволено буркнув Денис. — Сам бачиш — нема виходу.

— Все через те, хлопче, що думати ти поки не зовсім навчився, — повчальним тоном мовив Максим.

— Ну-ну, поговори в мене!

— Так, давай ще зараз гризтися, — Черненко починав дратувати Білана. — Подумай сам: собачка не могла кудись забігти сама. Мала, ти бігала додому? Не крутиться там ваша Марта, біля під'їзду чи на сходах?

— Сто разів бігала, — схлипнула дівчинка. — Як на зло, тітки Клави теж удома нема, пішла кудись до приятельки, прийде пізно. Її песика у дворі всі баби знають. Якби Марта додому прибігла, мені б уже сказали.

— Так, — кивнув Максим. — Отже, пес пекінес не дурний, дорогу додому знає. Але не прийшов. Значить, загубився серйозно. Може навіть таке бути: вискочить собака на дорогу перед машиною — водій загальмує, рятуючи собаку. Бачить — пес породистий, явно не бродячий. Бере собі в машину, а тоді дає оголошення: мовляв, знайшовся песик, прикмети такі-то.

Ці припущення помітно заспокоїли дівчинку. Черненко втішився, помітивши, як у неї почали висихати сльози, а в очах натомість з'явилися проблиски надії.

— Він правду каже? — запитала дівчинка в Дениса, в якому вже бачила якщо не Господа Бога, то, як мінімум, старшого брата — захисника.

— Не знаю, чи правду, — чемпіон скоса глянув на свого приятеля — «ботаніка». — Але те, що правильно говорить — сто відсотків. Він у нас уміє правильно мислити.

— Тебе як звати, мала? — поцікавився тим часом Максим, і Денис роздратовано прикусив губу. От дурень! Ім'я людини, в якій трапилося горе, треба завжди дізнаватися в першу чергу.

— Таня-а, — вичавила з себе дівчинка.

— А тітку, значить, звуть Клава? — вів далі Максим.

Зорян виврався з машини першим і, попросивши пасажирів почекати, швидко побіг до будинку, повозився біля дверей, відчинив їх і голосно гукнув гостей. (с. 71)

Втретє вдарив грім.

А тоді знадвору почулося протяжне моторошне виття, дуже схоже на собаче. Тільки зівідки тут, в темному лісі, візьметься собака... (с. 75)

Зміст

Собачі клопоти	3
Небезпечна спадщина	49